

Sygn. akt VI Ga 276/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Beata Hass – Kloc (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: W. L.

przeciwko: K. B., A. B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie
V Wydziału Gospodarczego z dnia 22 maja 2014 r., sygn. akt V GCupr 1435/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda W. L. na rzecz pozwanych K. B. i A. B. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 276/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 listopada 2014r.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2014r Sąd Rejonowy w Rzeszowie sygn. akt V GC 1435/13 oddalił powództwo o zapłatę kwoty 11.289,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.05.2013r do dnia zapłaty (pkt. I) oraz zasądził od powoda W. L. na rzecz pozwanych A. B. i K. B. kwotę 2.434,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na uzasadnienie podał, że powód ubiegał się o dofinansowanie sprzętu ze środków UE za pośrednictwem A. i w dniu 10.06.2011 zawarł z nią umowę. Umowa ta dotyczyła przyznania pomocy a w załączniku wymieniono, że jej przedmiotem jest zakup maszyny koparko-ładowarka o mocy 50KM z kompatybilną kosiarką na ramieniu.

Powód zwrócił się mailem do pozwanych i prosił o ofertę na ciągnik o mocy 50KM z koparką z tyłu i ładowarką z przodu i kompatybilną kosiarką na wysięgniku. Napisał, przy tym że kosiarka może być większa bo przy tym ciągniku nie będzie jeździć. Pozwani w odpowiedzi na powyższe złożyli ofertę z dnia 2.12.2011r na ciągnik K. model (...)za cenę

85000zł, ładowacz czołowy 19 500zł, łyżka do ładowacza 3090zł, koparka 21000zł netto. Łącznie podano wartość oferty na kwotę 134 590zł netto.

W tym samym dniu wpłacona została przez powoda zaliczka w kwocie 10 000zł na ciągnik rolniczy K. (...).

Powyższe czynności były wynikiem wcześniejszych ustaleń pomiędzy stronami. Powód wyraźnie zamawiał ciągnik ,a nie koparko ładowarkę. Było kilka ofert, które pracownik pozwanych przedstawiał powodowi ; było to zarówno drogą listową, jak i mailową. Po tej ostatniej ofercie została wpłacona zaliczka.

Dalej Sąd Rejonowy naprowadził , iż pozwani wiedzieli od powoda, że faktura będzie mu potrzebna w grudniu 2011r. Nie wskazał żadnego innego terminu do odbioru sprzętu poza tą informacją. Powód nie występował o wystawienie faktury później poza tą informacją początkową, że fakturę potrzebuje na grudzień. Ta informacja mogła być jeszcze w listopadzie. Rozmowy na temat tego sprzętu prowadzone były już od września, października. Sprzęt wymagał doposażenia tzw. ładowacz czołowy, kabinę, koparkę tylną.

Sąd Rejonowy podał także ,że strona pozwana nie handluje koparko- ładowarkami. Przy załatwianiu spraw dotyczących finansowania zakupu powód otrzymał informację, że zamówiony przez niego sprzęt „nie pasuje” do umowy z A.. W związku z tym po wpłacie zaliczki przyjechali do powoda przedstawiciele Banku, aby załatwić leasing na dalsze finansowania. Z pomocą wskazanego przez pozwanych P. M. (1) oraz z pomocą M. G., który na zlecenie powoda opracowywał wnioski do A.i miał pełnomocnictwo od powoda podjęto kroki celem zmiany umowy z A.tak by opiewała ona na sprzęt, który powód zamówił u pozwanych.

Dalej Sąd Rejonowy naprowadził ,że na skutek braku działań ze strony powoda nie doszło do zmiany umowy choć z dokumentacji wynikało, że nie było przeszkód by takiej zmiany dokonać i osoby te tj. M. G. i P. M. (1) spełniły to co leżało w ich kompetencji .

Następnie Sąd ten podał ,że po otrzymaniu zaliczki pozwani przystąpili do kompletowania sprzętu. Wykonana była zabudowa w firmie (...). Sąd Rejonowy stwierdził ,że data faktury nie musi być datą wykonania zamówienia,

a sama faktura mogła być wystawiona później. Sąd Rejonowy ustalił ponadto ,że

w/w ciągnik był gotowy do odbioru końcem roku 2011 lub początkiem 2012 ; natomiast powód nie zgłaszał się po odbiór sprzętu.

Naprowadził dalej , że sam powód potwierdził w swych zeznaniach, że w kwietniu 2012 sprzęt już nie był mu potrzebny, gdyż otrzymał dokumenty od pana G..

Podał , że powód nie złożył pozwany oświadczenia o odstąpieniu od umowy natomiast pismem z 23.05.2012r wezwał o zwrot w/w zaliczki na zakup ciągnika rolniczego K. (...).

W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik pozwanych poinformował, że ponieważ powodowi zależało na zrealizowaniu zamówienia do końca 2011r to pozwani niezwłocznie przystąpili do wykonania umowy. Urządzenie od początku roku było gotowe do odbioru.

Pismem z dnia 24.04.2013r. pełnomocnik pozwanych w odpowiedzi na kolejne wezwanie do zapłaty podniosła, że strony zawarły ważną umowę sprzedaży, pozwani przygotowali ciągnik do odbioru, zaś powód nie odstąpił od umowy; wezwała powoda do odbioru ciągnika i zapłaty ceny.

Sąd Rejonowy wskazał , że ciągnik nie był w międzyczasie używany, a wobec braku odbioru ciągnika przez powoda pozwani dokonali jego sprzedaży w czerwcu 2013r za cenę 48.000zł ,a w sierpniu kabinę za cenę 23.370zł.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy odniósł się do zebranych w sprawie materiałów dowodowych. Naprowadził ,że dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez strony i nie budzą wątpliwości co do autentyczności.

Jeśli chodzi o zeznania świadka A. L. to w ocenie Sądu Rejonowego nie wnoszą nic do sprawy, albowiem była ona biernym obserwatorem i podane przez nią spostrzeżenia nie mają znaczenia dla sprawy. Podobnie ocenił zeznania Z. L. i W. L., gdyż przedstawiają raczej stan rzeczy jaki chciałby widzieć powód. Zdaniem Sądu Rejonowego taka interpretacja wydarzeń i dokumentów nie jest jednak zgodna przede wszystkim z treścią dokumentów takich jak oferta, wpłata zaliczki i z dokumentami z A.. Ponadto wskazał, że zeznania pozostałych osób, które twierdzą, że pozwany wyraźnie zamawiał ciągnik bo to mu bardziej odpowiadało, niż koparko-ładowarkę oraz że to na skutek braku działań powoda, a nie na skutek zaniedbań innych osób nie doszło do zmiany umowy z Agencją są zgodne z treścią dokumentów i są logiczne, spójne.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy przywołując treść art.535kc stwierdził, że strony po rokowaniach zawarły umowę sprzedaży ciągnika K. (...) według oferty pozwanych z dnia 2.12.2011r. Oferta została przyjęta przez powoda o czym świadczy zapłata zaliczki na konkretny ciągnik. Powód jak wyżej wykazano zamówił właśnie taki sprzęt, a nie koparko-ładowarkę. Wskazał także, że powyższe zawarcie umowy jest skuteczne w świetle również art. 66 kc podając jego treść.

Następnie odwołał się do treści art. 491§ 1kc i podał, że pozwani przygotowali dla powoda przedmiot umowy, zaś pozwany nie uścił reszty ceny i nie zgłosił się po odbiór sprzętu. Pozwani przez swojego pełnomocnika informowali powoda o gotowości sprzętu do odbioru, a on nie odebrał sprzętu. Podniósł, że od umowy nie odstąpiono, a pozwani widząc brak woli powoda

w kontynuowaniu transakcji odsprzedali sprzęt osobom trzecim. Zauważył także, że skoro nie była to rzecz oznaczona co do tożsamości to nie zmieniło to sytuacji pozwanych którzy nie odmawiają wykonania umowy.

Następnie Sąd Rejonowy stwierdził, że zaliczka, którą była kwota 10 000zł wpłacona przez powoda jest częścią ceny i jako taka podlega zaliczeniu na cenę

co powoduje, że na obecnym etapie przy braku rozwiązania umowy brak podstaw do zwrotu zaliczki. Z powyższych względów powództwo Sąd Rejonowy oddalił na mocy wyżej wymienionych przepisów.

Na koniec odniósł się do zarzutu potrącenia roszczenia odszkodowawczego, który jego zdaniem nie wymagał szczegółowego badania wobec oddalenia powództwa z innych przyczyn.

Mimo tego podał, że pozwani w dostateczny sposób udowodnili wysokość szkody w postaci rzeczywistej straty i utraconych korzyści. Szkada ta urzeczywistniła się w 2013r w momencie sprzedaży rzeczy i wtedy roszczenie stało się wymagalne. (art.120kc).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na mocy art.98 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód. Zaskarżył go w całości i zarzucił mu naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niezastosowanie w sprawie a to : art. 65 par 1i 2 kc, 66 kc w zw. z art. 535 kc polegającą na przyjęciu, że strony zawarły umowę sprzedaży ciągnika K. (...) podczas gdy powód w e-mailu z dnia 1.12.2011r godz. 11.36 wyraził wolę zakupu ciągnika o mocy 50 KM z osprzętem co uściłlił przesyłając e-mailem z dnia 2.12.2011e godz. 8.16 umowę zawartą z (...) z dnia 10.06.2011r w której wyraźnie wynikało co jest przedmiotem umowy a w konsekwencji jaki sprzęt powód chce i musi zakupić (w szczególności ciągnik o mocy 50 KM); przyjęcie bez podstawy w zgromadzonym materiale dowodowym, iż pozwani złożyli ofertę w dniu 2.12.2011r i powód tę ofertę przyjął, o czym miałyby świadczyć wpłata zaliczki; art. 394 par 1 kc, art. 491 kc, art. 410 kc poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie bądź nie zastosowanie w sprawie polegające na przyjęciu, że strony były związane umową wzajemną, przyjęcie, iż kwota 10.000 zł wpłacona przez powoda jest częścią ceny i jako taka podlega zaliczeniu na cenę wobec braku rozwiązania umowy brak podstaw do zwrotu zaliczki; naruszenie

przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy a to: art. 233 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności zeznań stron

konsekwencją czego było ustalenie , iż strony zawarły umowę sprzedaży K. (...)podczas gdy żadna z stron nie wskazała ,że by doszło do zawarcia umowy, powód złożył zamówienie na ciągnik o mocy (...)wplacił kwotę 10.000, zł opisując ,że stanowi to zaliczkę na zakup ciągnika K. (...) będąc w przekonaniu , iż ciągnik ten odpowiada wymaganiom umowy z (...) , albowiem żądanie wpłaty zaliczki na ciągnik K. powód otrzymał e-mailem po tym jak wskazał jakie parametry techniczne musi mieć zamówiony ciągnik; brak wszechstronnej oceny dowodów w zakresie przyczyn dla których nie doszło do zawarcia umowy; art. 328 kpc poprzez wybiórcze potraktowanie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego , w szczególności poprzez niewykazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom W. L. , nie wskazanie w jakim zakresie treść jego zeznań jest sprzeczna z dokumentami (Sąd wymienia oferta, wpłata zaliczki, dokumenty z A.) , nie wskazanie dowodu z którego wynika , iż strony zawarły umowę sprzedaży ciągnika podczas gdy jednocześnie Sąd Rejonowy stwierdza , że powód (jedynie) zamawiał ciągnik , co nie może prowadzić do wniosku o zawarciu umowy.

Opierając się na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie kwoty żądanej pozwem wraz z kosztami procesu; ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu do powyższego zaprezentował swoje argumenty , które w jego

ocenie uzasadniają podniesione w apelacji zarzuty i wnioski.

Pozwani w odpowiedzi na powyższe wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów za postępowanie apelacyjne (k-239-241) odnosząc się konkretnie do zarzutów apelacji.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Na początku należy podnieść, że w apelacji zostały podniesione zarzuty naruszenia zarówno prawa materialne jak i prawa procesowego. Zaznaczenia zatem wymaga , że jeżeli warunkiem prawidłowego doboru i zastosowania prawa materialnego jest uprzednie niewadliwe ustalenie stanu faktycznego, rozważenie zarzutów materialno - prawnych musi być poprzedzone analizą zarzutów skierowanych przeciwko podstawie faktycznej zaskarżonego orzeczenia , tj. tych o charakterze procesowym. Zawsze bowiem, zanim dojdzie do odtworzenia i stanowczego zaakceptowania faktów stanowiących podłoże danej sprawy , dokonywanie subsumcji i rozwiązywanie problemów materialno prawnych jest przedwczesne ,albo w ogóle niemożliwe. (por. orzeczenie SN z dnia 4.10.2002r, III CZP 62/02, OSNC 2004/1/7).

Uwzględniając zarysowaną wyżej chronologię odnieść się należy

w pierwszej kolejności do zarzutów podniesionych w pkt.1 ust 1 do 2.

W związku z tym , Sąd Okręgowy zauważa , że zgodnie z treścią art. 233 par.1 kpc sądy pierwszej instancji lub drugiej instancji, dając lub odmawiając wiary zeznaniom dowodowym kierują się wyłącznie własnym przekonaniem (por. wyrok SN z dnia 14.12.2001r, V CKN 561/00).

Ponadto swobodna ocena sędziego wynika nie tylko z władzy sędziowskiej, ale także z prawa pozytywnego, często posługującego się pojęciami niedookreślonymi i klauzulami generalnymi ,albo dekretującego wolność decyzji sędziego. Treść orzeczenia zależy również od rezultatów wykładni , które mogą być różne , w zależności od jej przedmiotu, metod oraz podmiotu , który jej dokonuje. Z istoty wykładni wynika więc wiele możliwych interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy nacechowany jest subiektywizmem.(por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 14.02.2007, II CNP 70/06). Poza tym nie jest naruszeniem art. 233 kpc przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze

(doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu
(por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 21.05.2008r , sygn. akt I ACa 953/07).

Analiza treści motywów Sądu I instancji wskazuje jednoznacznie, że oceny dowodów dokonano w całości i w wzajemnej korelacji konkretnych dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego skarżący w żaden racjonalny sposób nie podważył oceny w/w dowodów i dokonania na ich podstawie ustaleń faktycznych.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zeznań stron. Przy ocenie zeznań powoda , który zeznał m.in. ,że pisząc do pozwanych zapytanie o sprzęt nie robiło mu różnicy czy jest to ciągnik czy ładowarko- koparka, gdyż przed wpłaceniem zaliczki przesłał im umowę zawartą z (...). Należy w związku z tym zauważyć ,że w e-mailu z dnia 1.12.2011r powód wprost podał ,że „nie chce mi załącznika dołączyć” (k-48) ,zaś w e-mailu z dnia 2.12.2011r podał tylko ,że „ to jest umowa agencyjna wraz z kserem dowodu osobistego” (k- 55). Powyższe okoliczności o tyle mają zasadnicze znaczenie , iż parametry przedmiotu objętego umową agencyjną zostały zgodnie z jej treścią – par 3 pkt. 1 (k- 14) w załączniku nr 1 do tej umowy.

Również w swych zeznaniach powód podaje ,że przesłał umowę nie precyzując, czy obejmowała ona również w/w załącznik, skoro w dniu 1.12.2011r tego załącznika nie mógł przesłać. W tej sytuacji brak jest dowodu , aby powód przesłał pozwany wraz z w/w umową także wskazany załącznik nr 1(k-25). Poza tym z zeznań świadka J. O. (k- 117-118) , które Sąd Rejonowy uwzględnił ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy wynika jednoznacznie , że powód otrzymał ofertę z dnia 2.12.2011r , która była przygotowana nota bene przez tego świadka. Poza tym podał on ,że zaliczka jest wpłacana w momencie gdy ostateczna oferta zostaje zaakceptowana przez klienta. Również z zeznań świadka P. M. można wywieść ,że powód chciał kupić inny sprzęt niż było to w wniosku do (...). O tym co faktycznie chciał kupić powód wskazuje treść jego wniosku z dnia 27.01.2012r skierowanym do (...) o zmianę zestawienia rzeczowo-finansowego; wynika z niego, że powód wnosił o zamianę z koparko-ładowarki o mocy 50 KM z kompatybilną kosiarką na ramieniu na ciągnik K. (...) o mocy (...)z ładowaczem czołowym i koparką oraz kosiarką bijakową z ramieniem hydraulicznym, albowiem doszło do wygaśnięcia oferty i sprzęt zamienny będzie lepszym dopasowaniem parametrów maszyny do prowadzonej działalności gospodarczej (dokumentacja z (...)), który koreluje z jego zamówieniem z dnia 1.12.2011r.

Powyższe świadczy ,że powód doskonale wiedział jaki sprzęt zamówił u pozwanych i jaki w konsekwencji tego zamówienia nabył. Ta okoliczność wskazuje także ,że mimo jego wiedzy już w grudniu 2011r o tym ,że przedmiotowa maszyna nie odpowiada kryteriom jakie nakładała umowa zawarta z (...), powód nie podjął żadnych działań prawnych od tego momentu wobec pozwanych co jest dodatkowym argumentem świadczącym ,że zawarł z nimi umowę sprzedaży w/w zakresie, a określonym w ofercie pozwanych z dnia 2.12.2011r.

W tych okolicznościach zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 kpc nie mógł być uwzględniony.

Zarzut apelacji odnoszący się do naruszenia art. 328 kpc również należało uznać za niezasadny. Wypada podnieść, że Sąd nie ma obowiązku wyjaśniać w uzasadnieniu dlaczego uznał za wiarygodne i posiadające moc dowodową te dowody na których się oparł (por. wyrok SN z dnia 14.12.2000r, IV CKN 109/00). Poza tym o naruszeniu art. 328 kpc można mówić jeżeli wykaże się ,że konkretne braki niektórych elementów uzasadnienia Sądu I instancji miały wpływ na wynik sprawy i gdy powodują one ,że orzeczenie nie poddaje się kontroli instancji odwoławczej (podobnie SN w wyroku z dnia 19.10.2005r, sygn. akt V CK 624/04 oraz z dnia 7.10.2005r, sygn. akt 122/05).

W aspekcie powyższych rozważań, wypada podnieść, że Sąd Rejonowy wskazał dlaczego ustaleń faktycznych nie poczynił w oparciu o całość zeznań powoda. Wymienienie w tej części uzasadnienia która odnosi się do oceny dowodów - dokumentów bez konkretnego odniesienia się o które z nich faktycznie chodzi -nie może być uznane za wybiórcze potraktowanie materiału dowodowego. Przemawia za tym, że w ustaleniach faktycznych Sąd I instancji w sposób konkretny wskazał które z dowodów w postaci dokumentów uwzględni odnosząc to podanych okoliczności.

Oceniając natomiast zarzuty dotyczące prawa materialnego należy podnieść, że umowa sprzedaży może być zawarta w każdy sposób jaki dla umów przewiduje kodeks cywilny (art. 66-72¹). Podane wyżej okoliczności w ocenie Sądu

Okręgowego przemawiają za przyjęciem za Sądem Rejonowym ,że powód otrzymał od pozwanych ofertę z dnia 2.12.2011r i ją zaakceptował czego dowodem jest m.in. wpłacenie w/w zaliczki. Brak podstaw, aby w tym materiale dowodowym sprawy przyjąć , jak chce tego skarżący , że powód uściślił co chce kupić - mailem z dnia 2.12.2011r ; szczególnie ,że po jego wysłaniu jak podniesiono powód zaakceptował ofertę przygotowaną przez pozwanych na ciągnik K. (...).

W tej sytuacji brak podstaw do wskazywania ,że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 65 kc.

W zakresie zarzutu apelacji niezastosowania art. 394 kc należy podnieść ,że przepis ten mówi o zadatku , który stanowi pewną kwotę pieniężną , którą daje się przy zawarciu umowy. Poza tym powód już w pozwie operuje pojęciem „ zaliczka”; użycie tego terminu może wskazywać na istnienie „odmiennego zastrzeżenia umownego” (tak SN w wyroku z dnia 7.03.1969r II CR 122/60, wyrok SN z dnia 25.03.2004r II CK 116/03). Poza tym nawet przy przyjęciu , że zaistniały przesłanki z art. 394 kc należało by mieć na uwadze to , że i tak nie doszło w niniejszej sprawie do odstąpienia od umowy przez powoda , ani do jej rozwiązania przez powoda.

Jeśli chodzi o zarzut apelacji odnoszący się do niezastosowania art. 410 kc to trzeba zauważyć ,że świadczenie jest nienależne, jeśli ten kto je spełnił nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany wobec osoby , której świadczył. W realiach tej sprawy brak podstaw do przyjęcia ,że powód wpłacił w/w kwotę bez podstawy prawnej – co już zaznaczono powyżej. W tych okolicznościach brak także podstaw do uznania za zasadny zarzut naruszenia art. 491 kc ;szczególnie ,że skarżący de facto opiera go na braku jakiegokolwiek umowy wzajemnej między stronami – co podważono w przywołanych powyżej okolicznościach.

Z tych też względów apelację oddalono po myśli art. 385 kpc.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w art. 98 par 1,3 kpc i 108 kpc.